

แบบการนำเสนอผลงานวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice)
การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ที่สอดคล้องตามอัตลักษณ์
29 ประการสู่การเป็นโรงเรียนวิถีพุทธ

วิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมที่สอดคล้อง
ตามอัตลักษณ์ 29 ประการสู่การเป็นโรงเรียนวิถีพุทธ
โดยใช้ WADMAIFAD MODEL

นายชวลา ตันตรัตนพงษ์

ตำแหน่ง ครู

โรงเรียนวัดไม้ฝาด

อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

จากการที่โรงเรียนวิถิพุทธมีจุดเน้นอยู่ที่การพัฒนาตามหลักไตรสิกขาที่เป็นการศึกษาพัฒนา 3 ด้าน อย่างบูรณาการ คือ ด้านศีล จะพัฒนาพฤติกรรมไม่ให้เด็กเบียดเบียนตนเองและผู้อื่น ตลอดจนถึงแวดล้อม ด้านสมาธิจะพัฒนาให้มีจิตใจที่เข้มแข็งและมีสุขภาพดี มีความสุขสงบ ด้านปัญญาเป็นการพัฒนาความรู้ที่เข้าใจและเท่าทันโลกและชีวิต ซึ่งหลักไตรสิกขาจะส่งผลให้ผู้ที่ได้รับการศึกษาพัฒนาสู่การมีชีวิตที่ดีงาม มีความสุขและดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม ทำให้มีชีวิตที่สันติสุขได้ อันเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้เกิดสันติภาพในสังคม

ทั้งนี้ ผู้ศึกษาได้สร้างนวัตกรรม WATMAIFAD Model เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาตามหลักไตรสิกขา ซึ่งผ่านการหาคุณภาพ การทดลองใช้ และนำไปปฏิบัติจนเกิดผลการพัฒนาเป็นอย่างดี จึงขอนำเสนอนวัตกรรม WATMAIFAD Model เป็นวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ที่สอดคล้องตามอัตลักษณ์ 29 ประการสู่การเป็นโรงเรียนวิถิพุทธ ต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2

(นายชวลา ตันตรัตนพงษ์)

ครู วิทยฐานะชำนาญการโรงเรียนวัดไม้ฝาด

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
ความสำคัญของผลงาน นวัตกรรม และแนวปฏิบัติ	1
จุดประสงค์ และเป้าหมายของการดำเนินงาน	4
กระบวนการพัฒนาผลงาน หรือขั้นตอนการดำเนินงาน	4
ปัจจัยความสำเร็จ	10
บทเรียนที่ได้รับ	10
การเผยแพร่ และการได้รับการยอมรับ	10
ภาคผนวก	11

๑. **ชื่อผลงาน** วิธีปฏิบัติที่ดี(Best Practice) การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ที่สอดคล้องตามอัตลักษณ์ ๒๙ ประการสู่ความเป็นโรงเรียนวิถีพุทธ โดยใช้ WADMAIFAD MODEL
๒. **ชื่อสถานศึกษา** โรงเรียนวัดไม้ฝาด
๓. **ชื่อผู้นำเสนอผลงาน** นายชวลา ตันตรัตนพงษ์
ตำแหน่ง ครู โรงเรียนวัดไม้ฝาด สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต ๒
ตำบลไม้ฝาด อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง รหัสไปรษณีย์ ๙๒๑๕๐ โทรศัพท์ ๐๖๓๕๒๙๓๕๕๕
Email : watmaifadschool@gmail.com
เว็บไซต์โรงเรียน https://data.bopp-obec.info/web/home.php?School_ID=1092140218

๔. ความสำคัญของผลงาน นวัตกรรม และแนวปฏิบัติที่นำเสนอ

“การพัฒนาบ้านเมืองให้เจริญยิ่งขึ้นไปนั้น ย่อมต้องพัฒนาบุคคลก่อนเพราะถ้าบุคคลซึ่งเป็นองค์ประกอบของส่วนรวมไม่ได้รับการพัฒนาแล้ว ส่วนรวมจะเจริญและมั่นคงได้ยากยิ่ง การที่บุคคลจะพัฒนาได้ ก็ด้วยปัจจัยประการเดียว คือ การศึกษา การศึกษานั้นแบ่งเป็นสองส่วน คือ การศึกษาด้านวิชาการส่วนหนึ่ง กับ การอบรมบ่มนิสัยให้เป็นผู้มีจิตใจใฝ่ดีใฝ่เจริญ ละอายต่อชั่ว กลัวบาป ส่วนหนึ่ง การพัฒนาบุคคลจะต้องพัฒนา ให้ครบถ้วนทั้งสองส่วน เพื่อให้บุคคลได้มีความรู้ไว้ใช้ประกอบการและมีความดีไว้เกื้อหนุน การประพฤติปฏิบัติ ทุกอย่างให้เป็นไปในทางที่ถูกที่ควรและอำนวยผลประโยชน์ที่พึงประสงค์” พระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๐ (สำนักงานคณะกรรมการการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, ๑๕๕๑, หน้า ๑๑๕) จากพระบรมราโชวาทของ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ดังกล่าวข้างต้นจะเห็นว่าการที่จะพัฒนาบ้านเมืองให้มีความเจริญ ยิ่งขึ้นนั้นต้องพัฒนาบุคคลก่อน โดยจะต้องพัฒนาให้บุคคลได้รับการพัฒนาทางการศึกษา ร่วมกับการพัฒนาด้าน จิตใจให้เป็นผู้ใฝ่ดี เป็นพลเมืองที่ดี มีคุณภาพและประสิทธิภาพทำให้พัฒนาประเทศได้สะดวกได้ผลแน่นอน รวดเร็ว

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ หมวด ๕ มาตรา ๕๔ ได้ให้ความสำคัญกับการศึกษา โดยรัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่างๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต การศึกษาทั้งปวง ต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถ เชื่อวางใจได้ตามความถนัดของตนเองและมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ ๑๒ พุทธศักราช ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ เป็นแผนระยะยาวภายใต้บทบัญญัติของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ หลักการสำคัญ คือ ยึดคนเป็น ศูนย์กลางของการพัฒนา มุ่งสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีสำหรับคนไทย พัฒนาคนให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์มีวินัย ใฝ่รู้ มีความรู้มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดี รับผิดชอบต่อสังคม มีคุณธรรมและจริยธรรม ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการในฐานะหน่วยงานหลักในภาคการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพคนของประเทศได้ ตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว ภายใต้วิสัยทัศน์ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้คู่คุณธรรม มีคุณภาพชีวิตที่ดี มี สุขภาพในสังคม (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๕๙, หน้า ก) ปัจจุบันความก้าวหน้าทางด้านวิทยาการและเทคโนโลยี ทำให้สภาพสังคมไทยในปัจจุบัน

มีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาความเจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว กลายเป็นสังคมบริโภคนิยมและวัตถุนิยมที่ทำให้เกิดการมุ่งแสวงหาวัตถุเพื่อประโยชน์ของตนเองทำให้เกิดปัญหาทางคุณธรรม จริยธรรม ไม่ว่าจะเป็นการขาดระเบียบวินัย การโกหก การประพฤติมิชอบในทางทุจริต การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวม ขาดความรับผิดชอบ เป็นต้น จากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปนี้ ชี้ให้เห็นว่าคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนจัดเป็นหนึ่งในเครื่องมือ ที่ช่วยชี้แนะแนวทางในการดำเนินชีวิต ให้เป็นไปอย่างถูกต้อง และเปรียบเสมือนเป็นกฎเกณฑ์ ป้องกันไม่ให้สังคมเกิดความวุ่นวาย ซึ่งบุคคลที่พึงมีคุณธรรม จริยธรรม นั้น จะต้องได้รับการอบรม และปลูกฝัง ด้านคุณธรรม จริยธรรม ทั้งจากครอบครัวและสถานศึกษามา ตั้งแต่เยาว์วัย ทว่าในยุคที่ต้องการการแข่งขัน ตลอดเวลา ทำให้คนในสังคมต้องเร่งรีบ ขาดการดูแลเอาใจใส่กัน โดยเฉพาะครอบครัวบิดามารดาไม่มีเวลาเลี้ยงดู และปลูกฝังสิ่งที่ถูกที่ควรกับบุตรหลาน แต่จะฝากความหวังในการอบรมสั่งสอนไว้กับสถานศึกษา โดยเชื่อมั่นว่า ครูอาจารย์ รวมทั้งระบบการศึกษาจะสามารถอบรมขัดเกลาและผลิตเยาวชนให้กลายเป็นคนดีมีคุณธรรม จริยธรรมแก่เด็ก โดยเน้นความสำคัญของการพัฒนาคนให้มีคุณธรรมนำความรู้ (นิรุฒ เหลือลัมย์, ๒๕๕๒, หน้า ๑)

การศึกษาในปัจจุบันยังขาดมิติทางด้านคุณธรรมอยู่มากซึ่งถ้าหากสังคมเน้นแต่คนเก่งก็จะได้คนเก่ง แต่ หากคนเก่งเหล่านั้นขาดคุณธรรม จริยธรรม เขาก็กลายเป็นคนที่เห็นแก่ตัว คิดถึงตัวเองกว่าส่วนรวม ขาดจิตสาธารณะ เพราะโดยปกติแล้วคนที่เห็นแก่ตัวจะไม่อยากให้คนอื่นเก่งกว่าตนเอง ถ้าหากสอนโดยเน้นให้เด็กเป็น คนเก่ง โดยไม่คำนึงถึง เรื่องคุณธรรมก็จะเป็นการสร้างปัญหาให้กับสังคมที่เห็นอยู่เช่นทุกวันนี้ แต่ในทางตรงกันข้ามการศึกษาจะต้องช่วยให้นักเรียนเป็นคนดีเหนือสิ่งอื่นใด ให้ทุกคนสามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข การศึกษาไม่ใช่แค่สอนผู้เรียนให้มีความสามารถในการทำมาหาเลี้ยงชีพเท่านั้นแต่ควรให้ผู้เรียนสามารถมีชีวิตที่สมบูรณ์ คนดีเท่านั้นที่จะช่วยเหลือผู้อื่น สังคม ประเทศชาติ และโลกของเรา คนดีจะเป็นคนเก่งได้โดยอัตโนมัติ เพราะเขามีความขยัน มีความตั้งใจเรียน ปราศจากอบายมุข คนดีจึงไม่เสียเวลาชีวิตไปโดยเปล่าประโยชน์ (องอาจ ชุมสาย ณ อยุธยา, ๒๕๕๐, หน้า ๑) การพัฒนาการศึกษาจึงเป็นเงื่อนไขสำคัญของการพัฒนาประเทศ ให้เจริญก้าวหน้า กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายเร่งรัดการปฏิรูปการศึกษาโดยยึดคุณธรรมนำความรู้สร้างความตระหนัก สำนึกในคุณค่าของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ความสามัคคี สันติวิธีวิถีประชาธิปไตย พัฒนาคนโดยใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความร่วมมือของสถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันศาสนา และสถาบันการศึกษาเพื่อพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีมีความรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๕๒, หน้า ๑ – ๒)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติ ให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรมมีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และเป็น พลเมืองโลกยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และ ทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อการประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการประกาศนโยบายเร่งด่วน เรื่อง เร่งรัดการปฏิรูปการศึกษาโดยยึดหลักคุณธรรมนำความรู้ เพื่อสร้างความตระหนัก สำนึกในคุณค่าของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ความสมานฉันท์ สันติวิธีวิถีประชาธิปไตย เพื่อพัฒนาคนโดยใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความร่วมมือ ของสถาบัน ครอบครัว สถาบันศาสนา และสถาบันการศึกษา ที่เรียกว่า “บวร” (บ้าน วัด โรงเรียน) เพื่อให้เกิดพลังในการ ขับเคลื่อนการศึกษาที่ใช้คุณธรรมนำความรู้ โดยมีจุดเน้นเพื่อพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดี มีความรู้ และอยู่ดีมีสุข ดังนั้นเพื่อให้การขับเคลื่อนดังกล่าวมีความชัดเจนเกิดประสิทธิภาพสูงสุด และสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่าง เป็นรูปธรรม โดยมีจุดเน้นเพื่อพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดี มีความรู้ และอยู่ดีมีสุข ด้วยการใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐาน ของกระบวนการเรียนรู้เชื่อมโยงกับความร่วมมือของสถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันศาสนาและ สถาบันการศึกษา การปลูกฝังคุณธรรมจึงหมายถึง การจัดสภาพการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมองเห็นคุณค่าของการมีศีลธรรมและจริยธรรมในด้านต่าง ๆ และนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อ และพฤติกรรมที่ต้งามโดยคุณธรรมที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้ปลูกฝังในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ประกอบด้วย ความขยัน ความประหยัด ความซื่อสัตย์ ความมีวินัย ความสุภาพ ความสะอาด ความสามัคคี และความมีน้ำใจ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ๒๕๕๑, หน้า ๓ - ๔)

โรงเรียนวิถีพุทธเกิดขึ้นในปลายปี ๒๕๔๕ เป็น ๑ ใน ๕ ของโครงการโรงเรียนรูปแบบใหม่ของกระทรวงศึกษาธิการ (โครงการโรงเรียนรูปแบบใหม่ ๕ รูปแบบ ได้แก่ โรงเรียนในกำกับของรัฐ โรงเรียนวิถีพุทธ โรงเรียนสองภาษา โรงเรียนใช้ ICT เพื่อการเรียนรู้ และโครงการนาร่องสรรหา พัฒนา และส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษด้านต่างๆ) การศึกษาแนวพุทธอยู่คู่กับสังคมไทยตลอดมา เมื่อริเริ่มโครงการโรงเรียนวิถีพุทธได้ศึกษาแนวทางของ ๓ โรงเรียนที่ได้ใช้แนวพุทธเป็นหลักในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย โรงเรียนทอสี โรงเรียนรุ่งอรุณ โรงเรียนอนุบาลหนูน้อย (ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็นโรงเรียนสยามสามไตร) และได้เชิญบุคลากรทั้งสามโรงเรียนมาร่วมเป็นคณะทำงาน มีพระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต) เป็นประธาน รวมเรียกชื่อโรงเรียนจัดการศึกษาแนวพุทธว่า “โรงเรียนวิถีพุทธ” นับแต่นั้นมา คณะทำงานนี้มีการประชุมหลายครั้งต่อเนื่อง เพื่อเรียนรู้ร่วมกันและสร้างความเข้าใจในการดำเนินงาน ต่อมามีการเปิดรับโรงเรียนวิถีพุทธรุ่นแรกของโครงการด้วยการประกาศรับสมัคร และมีโรงเรียนเข้าร่วม จำนวน ๘๙ โรงเรียน ซึ่งโรงเรียนวิถีพุทธก็คือ

โรงเรียนวิถีพุทธ หมายถึงโรงเรียนในวิถีแห่งปัญญา ที่พัฒนาอย่างบูรณาการในระบบแห่งไตรสิกขา สู่ความเป็นพุทธ ผู้เข้าถึงธรรม ซึ่งทำให้เป็นอิสระ โดยมีชีวิตที่ดี เจริญองกามมีความสุขจริงแท้ และอยู่ร่วมสังคมอย่างสร้างสรรค์เกื้อกูล สามารถนำโลกไปในวิถีที่ถูกต้อง /วิถีแห่งธรรม (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต)) ที่ปรึกษาโครงการ โรงเรียนวิถีพุทธทำงานภายใต้คำปรึกษาของพระเถระผู้ใหญ่ อาทิ พระพรหมคุณาภรณ์ วัดญาณเวศกวัน พระพรหมบัณฑิต อธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พระเทพวิสุทธิกวี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อีกทั้งมหาเถรสมาคมเคยมีมติ ครั้งที่ ๑๓/๒๕๔๗ มติที่ ๒๐๗ ให้พระสังฆาธิการสนับสนุนการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธ

ข้าพเจ้านายชวลา ตันตรัตนพงษ์ ครูโรงเรียนวัดไม้ฝาด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาตรัง เขต ๒ จึง ต้องการส่งเสริม เพื่อให้การดำเนินงานของโรงเรียนวิถิพุทธประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้จึงได้ มีการสร้างและพัฒนานวัตกรรมการบริหารจัดการสถานศึกษาสู่ความเป็นโรงเรียนวิถิพุทธ โดยใช้ WADMAIFAD MODEL ซึ่งเป็นนวัตกรรมที่พัฒนาขึ้นเพื่อเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการการบริหารโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ โดยใช้วงจรคุณภาพเดมมิ่ง เป็นตัวขับเคลื่อนการดำเนินงาน เพื่อการพัฒนา เสริมสร้าง ปลุกฝัง คุณธรรม จริยธรรมในการดำรงชีวิตของนักเรียนซึ่งเป็นประโยชน์ในการพัฒนาชาติบ้านเมืองต่อไป

๕. จุดประสงค์และเป้าหมายของการดำเนินงาน

จุดประสงค์ของผลงานนวัตกรรม

๑. เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษาสู่ความเป็นโรงเรียนวิถิพุทธ โดยใช้ WADMAIFAD MODEL
๒. เพื่อส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนด้านคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่สถานศึกษากำหนด
๓. เพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการโรงเรียนวิถิพุทธ เพื่อขับเคลื่อนโครงการให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์
๔. เพื่อให้ผู้ปกครอง ชุมชน สังคม มีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนด้านคุณธรรมจริยธรรม และ คุณลักษณะอันพึงประสงค์

เป้าหมายของผลงานนวัตกรรม

๑. ด้านปริมาณ

- ๑.๑ นักเรียนร้อยละ ๑๐๐ ได้รับการปลุกฝัง ส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรมและ คุณลักษณะอันพึงประสงค์
- ๑.๒ ครูและบุคลากรทางการศึกษา ร้อยละ ๑๐๐ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการโรงเรียนวิถิพุทธ เพื่อขับเคลื่อนโครงการให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์
- ๑.๓ ผู้ปกครอง ชุมชน สังคม ร้อยละ ๑๐๐ มีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์

๖. กระบวนการพัฒนาผลงาน หรือขั้นตอนการดำเนินงาน

ข้าพเจ้าในฐานะของครู ถือเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการปฏิบัติและนำนโยบายการขับเคลื่อนโครงการโรงเรียนวิถิพุทธในสถานศึกษา โดยบริหารจัดการให้ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ ประสานงานระหว่าง สถานศึกษากับหน่วยงานและบุคคลภายนอก รวมทั้งดูแล กำกับติดตามประเมินผล สนับสนุนให้ขวัญกำลังใจในการดำเนินงาน จึงได้ศึกษา แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง คือวงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) ทฤษฎีระบบ (System Theory) หลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน(SBM) การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล การบริหารแบบมี ส่วนร่วม และภาวะผู้นำของผู้บริหาร รวมทั้ง บริบท ค่านิยมของโรงเรียน

นำไปสู่การออกแบบและพัฒนา นวัตกรรมให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนวัดไม้ฝาด จึงได้เกิด นวัตกรรม WADMAIFAD MODEL ขึ้นมาซึ่งเป็น นวัตกรรมพัฒนาระบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นโรงเรียนวิถีพุทธ มีการดำเนินการ อย่างเป็นระบบ มีส่วนร่วมและมีประสิทธิภาพเกิดผลต่อผู้บริหาร ครู ผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ดังนี้

นวัตกรรมการบริหารจัดการสถานศึกษาสู่ความเป็นโรงเรียนวิถีพุทธ

W : whole School Approach การมีส่วนร่วม

A : Activity การทำกิจกรรม

D : Daily ทุกวัน

M : Moral คุณธรรม

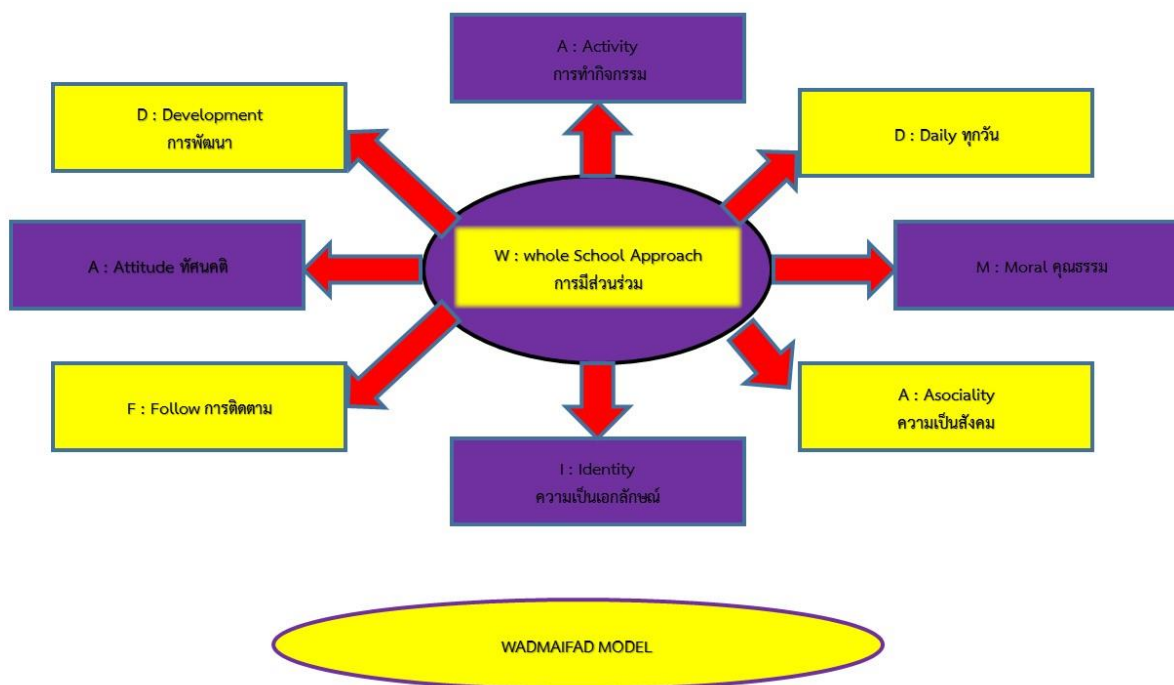
A : Asociality ความเป็นสังคม

I : Identity ความเป็นเอกลักษณ์

F : Follow การติดตาม

A : Attitude ทศนคติ

D : Development การพัฒนา

ภาพประกอบที่ ๑ รูปแบบนวัตกรรม WADMAIFAD MODEL

การขับเคลื่อนนวัตกรรม WADMAIFAD MODEL อธิบายได้ดังนี้ ๑. W : whole School Approach หมายถึง การพัฒนาโรงเรียนอย่างเป็นระบบด้วยการมีส่วนร่วม ของทุกภาคส่วนของโรงเรียน (ผู้บริหารโรงเรียน ครูในโรงเรียน และบุคลากรภายในโรงเรียน และการมีส่วนร่วม ของพ่อแม่ ผู้ปกครอง

ชุมชน เพื่อยกระดับ คุณภาพการเรียนรู้ คุณลักษณะ และพฤติกรรมของนักเรียน) A : Activity การทำกิจกรรม หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ในโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์
 D : Daily ทุกวัน หมายถึง การปฏิบัติทุกวัน M : Moral คุณธรรม หมายถึง ความดีงามที่ถูกปลูกฝังขึ้นในจิตใจ จนเกิดจิตสำนึกที่ดี มีความกตัญญู เป็นต้น A : Asociality หมายถึง การมีเครือข่ายชุมชนผู้ปกครอง หน่วยงานอื่นๆ การประชาสัมพันธ์ เพื่อ ร่วมกันสร้างโอกาสทางการศึกษาและพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุสู่เป้าหมายทางการศึกษาร่วมกัน I : Identity หมายถึง ความเป็นเอกลักษณ์ความสำเร็จตามจุดเน้นและจุดเด่นที่สะท้อนให้เห็นเป็นลักษณะโดดเด่นเป็นหนึ่งใน ของสถานศึกษา F : Follow หมายถึง การติดตาม A : Attitude หมายถึง ทศนคติผลการดำเนินงานด้านการคิด และคุณธรรมมีทิศทางที่ชัดเจน จนเกิดเป็นแนวทางการปฏิบัติที่เป็นเลิศ ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเชิงบวกในโรงเรียน D : Development หมายถึง การพัฒนาคุณภาพการศึกษา พัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้บรรลุสู่เป้าหมายร่วมกัน

การดำเนินการพัฒนานวัตกรรม

ดำเนินการตามกิจกรรมที่ออกแบบกำหนดไว้ทุกขั้นตอนและมีการปรับปรุง พัฒนาอย่างต่อเนื่อง

โรงเรียนวัดไม้ฝาดได้ดำเนินการพัฒนานวัตกรรม WADMAIFAD MODEL และวงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) มาใช้ในการขับเคลื่อน สถานศึกษาสู่ความเป็นโรงเรียนวิถีพุทธ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ขั้นที่ ๑ การวางแผน (P : PLAN) เป็นการศึกษาสำรวจสภาพและปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ร่วมกันวางแผนแก้ไขและพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนวิถีพุทธ (ใช้ WADMAIFAD MODEL ในการวางแผน) มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

๑. สำรวจสภาพและปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนวิถีพุทธ เพื่อกำหนด อัตลักษณ์และหาแนวทางในการพัฒนา

๑.๑ ประชุมวางแผนปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องและแต่งตั้งคณะทำงานแต่ละฝ่าย เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน

๑.๒ ร่วมกันสำรวจสภาพปัญหาปัจจุบันและความต้องการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของ นักเรียนในโรงเรียน : วิถีพุทธ ศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องจากรายงานการประเมินตนเองของ สถานศึกษา (SAR)

๑.๓ ร่วมกันกำหนดอัตลักษณ์ของโรงเรียน เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนตามประเด็นปัญหาที่ค้นพบ และกำหนดเป้าหมายของการพัฒนาเพื่อให้ได้มาซึ่งวิธีการและ กิจกรรมการพัฒนาที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

๑.๔ ร่วมกันศึกษาความต้องการในการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักเรียน

๑.๕ ร่วมกันวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนวิถีพุทธ และกำหนดแนวทางในการแก้ปัญหา

๑.๖ รับทราบแนวทางและวิธีการพัฒนาร่วมกันโดยใช้กิจกรรมที่หลากหลายและสอดคล้องกับคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน เช่น ๑) โครงการคุณธรรม ๒) การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม นักเรียน โดยการสอนสอดแทรกคุณธรรมในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ๓) กิจกรรมอบรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมวันสุดสัปดาห์

๒. ร่วมกันกำหนดแนวทางในการแก้ปัญหา กำหนดแนวทางในการพัฒนาและกิจกรรมการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนตามกรอบแนวคิดในการศึกษา ดังนี้

๒.๑ การศึกษาดูงาน จัดขึ้นเพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับประสบการณ์จากการศึกษาดูงาน ที่โรงเรียนต้นแบบโรงเรียนคุณธรรม ซึ่งจะได้นำมาเป็นแนวทางการดำเนินงานในการจัดกิจกรรม พัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียน

๒.๒ การประชุมเชิงปฏิบัติการ จัดขึ้นเพื่อพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียน

๒.๓ การนิเทศภายใน เป็นกระบวนการที่ผู้นิเทศให้การแนะนำให้กับผู้รับการนิเทศ เกิดความรู้ความเข้าใจ และมีความสามารถในการจัดกิจกรรมพัฒนา คุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียน และร่วมศึกษาแลกเปลี่ยนการเรียนรู้กันและกัน ผู้นิเทศคือ ผู้อำนวยการโรงเรียน และรองผู้อำนวยการโรงเรียน และผู้รับการนิเทศคือ ครู

๓. การวางแผนการปฏิบัติการ กำหนดแผนปฏิบัติการ โดยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนามาสู่การจัดทำ แผนปฏิบัติการเพื่อดำเนินงานต่อไป

ขั้นที่ ๒ ปฏิบัติตามแผน (D : Do) ผู้บริหารสร้างความรู้ความเข้าใจ กับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในการนำนวัตกรรม WADMAIFAD MODEL มาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยมีการรวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่ในองค์กร ซึ่งกระจัดกระจายอยู่ในตัวบุคคลหรือเอกสาร มาพัฒนาให้เป็นระบบ เพื่อให้ทุกคนในองค์กรสามารถเข้าถึงความรู้ และพัฒนาตนเองให้เป็นผู้รู้ รวมทั้งปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นการนำนวัตกรรม WADMAIFAD MODEL มาใช้ในการดำเนินงาน ระบุขั้นตอนการดำเนินงาน แบบ PDCA อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับรูปแบบของนวัตกรรมที่กำหนดไว้ (ใช้ WADMAIFAD MODEL ในการปฏิบัติตามแผน) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

๑. การพัฒนาบุคลากร

๑.๑ จัดประชุมทบทวนแผนการทำงาน ทำความเข้าใจวัตถุประสงค์ของการดำเนินการและตัดสินใจร่วมกันเกี่ยวกับการกำหนดแนวทาง วิธีการ ขั้นตอนตลอดจนการเลือกรูปแบบของการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนวิถีพุทธของโรงเรียนวัดไม้ฝาด

๑.๒ การศึกษาดูงาน โดยไปศึกษาดูงานที่โรงเรียนต้นแบบโรงเรียนวิถีพุทธ ซึ่งจะได้นำมาเป็นแนวทางการดำเนินงานในการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียน

๑.๓ การประชุมเชิงปฏิบัติการ จัดประชุมเชิงปฏิบัติการบุคคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม

๑.๔ การนิเทศภายใน ดำเนินการนิเทศโดยกำหนดให้ผู้อำนวยการโรงเรียนและรองผู้อำนวยการโรงเรียนเป็นผู้นิเทศและกำกับติดตามการดำเนินงาน เพื่อทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจและมีความสามารถในการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียน และร่วมศึกษา แลกเปลี่ยนการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

๒. แนวทางที่ใช้ในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียน การดำเนินงานพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม ได้แก่ ๑) โครงงานคุณธรรม ๒) การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โดยการสอนสอดแทรกคุณธรรมในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ๓) กิจกรรมอบรมพัฒนา คุณธรรม จริยธรรมวันสุตสัปดาห์

๓. รวบรวมข้อมูลไว้อย่างเป็นระบบไว้นำเสนอผลการปฏิบัติงานทั้งด้านปัญหา และความต้องการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม รวมถึงจุดอ่อน จุดแข็ง อุปสรรค ปัญหา ข้อเสนอแนะ ข้อควรปรับปรุง

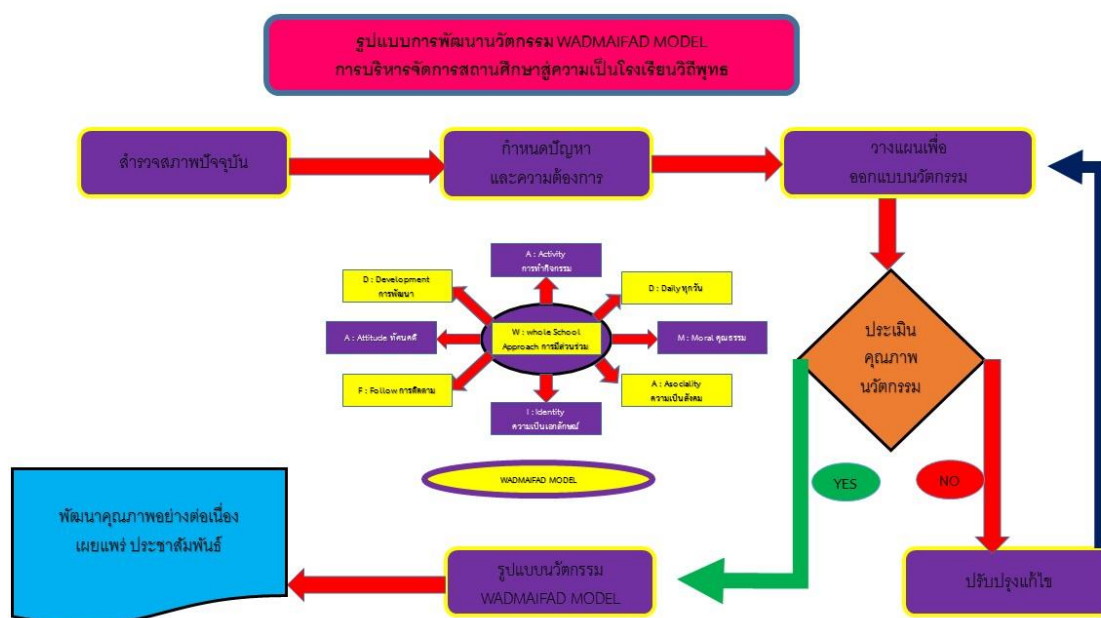
ขั้นที่ 3 ตรวจสอบ (Check) เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นระยะ ๆ ทั้งก่อนการปฏิบัติกิจกรรม ระหว่างปฏิบัติกิจกรรม และหลังปฏิบัติกิจกรรม ทุกกิจกรรม ได้แก่ การศึกษาเอกสาร การศึกษาดูงาน การประชุมเชิงปฏิบัติการ การดำเนินงานตามแผน และการนิเทศภายใน โดยการสังเกต การสัมภาษณ์ การประเมินผลและการเก็บข้อมูลโดยใช้เครื่องมือต่อไปนี้ แบบสังเกต แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ บันทึกการประชุม การจดบันทึก และการบันทึกภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ได้แนวทางในการทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียน (ใช้ WADMAIFAD MODEL ในการตรวจสอบ)

ขั้นที่ 4 ปรับปรุงแก้ไข (Act) เป็นการสะท้อนผลจากการนำนวัตกรรมมาใช้ในการดำเนินงานตามสภาพจริงว่าบรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งข้อมูลที่ได้จะนำไปพัฒนานวัตกรรมให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง (ใช้ WADMAIFAD MODEL ในการปรับปรุงแก้ไข)

๑. นำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลในขั้นสังเกตมาวิเคราะห์หาประเด็นปัญหาและอุปสรรค จุดเด่น จุดด้อย จุดพัฒนาระหว่างการปฏิบัติงาน โดยร่วมกันวิพากษ์ วิจัยผลผลการปฏิบัติตามแผนการที่ได้กำหนดไว้

๒. ร่วมกันหาข้อสรุปแนวทางการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นปรับปรุงจุดด้อย และส่งเสริมจุดเด่นเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียน ให้มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ และประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนต่อไป

๓. สรุปและรายงานผลการดำเนินงานพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน กรณียังไม่มีประสิทธิภาพ ตามมติ ให้วางแผนเพื่อออกแบบนวัตกรรมอีกครั้ง

ภาพประกอบที่ ๒ รูปแบบขั้นตอนการใช้นวัตกรรม WADMAIFAD MODEL

๗. ผลการดำเนินการ ผลสัมฤทธิ์ และประโยชน์ที่ได้รับ

ผลที่เกิดขึ้นจากการนำนวัตกรรมไปใช้

๑. ได้รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาสู่ความเป็นโรงเรียนวิถีพุทธ โดยใช้ WADMAIFAD MODEL

๒. การจัดกิจกรรมการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน สรุปผลการดำเนินกิจกรรม พบว่า โครงการงานคุณธรรม กิจกรรมสอนสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ กิจกรรมอบรมจิตพัฒนา คุณธรรม จริยธรรม วันสุดสัปดาห์ สามารถพัฒนาพฤติกรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดไม้ฝาด ให้เป็นผู้มีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัย และมีจิตสาธารณะ

๓. บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ และขับเคลื่อนโครงการให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์

๔. ผู้ปกครอง ชุมชน สังคม มีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนด้านคุณธรรมจริยธรรมและ คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๘. ปัจจัยความสำเร็จ

๑. มีวัฒนธรรมขององค์กรที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ และมีขั้นตอนการพัฒนาบุคลากรด้วย WADMAIFAD MODEL ทำให้ครูมีความสามารถในการเป็นที่ปรึกษาโครงการงานของนักเรียน

๒. การสื่อสารสร้างความเข้าใจอันดี ทั้งในฝ่ายบริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ในรูปแบบการประชุม การรับฟังข้อเสนอ การผ่านช่องทางเทคโนโลยี เป็นต้น

๓. การมีทัศนคติหรือมุมมองเชิงบวกต่อคุณธรรมเป้าหมาย ร่วมกันกำหนดพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวก และร่วมมือกันทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่องด้วยความสุข เห็นคุณค่าของสิ่งที่ทำ

๙. บทเรียนที่ได้รับ

จากการดำเนินงานการพัฒนาโรงเรียนด้วยหลักการเข้าใจ เข้าถึงและพัฒนา โดยอาศัยกระบวนการให้ทุกคนมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมพัฒนา ตามรูปแบบการบริหารจัดการสร้างคนดี มีทักษะการคิดด้วยกิจกรรมโครงการคุณธรรม จนเกิดเป็นวัฒนธรรมในโรงเรียน ซึ่งอาศัยการพัฒนาครูด้วย WADMAIFAD MODEL เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย นอกจากนี้ในส่วนของนักเรียนยังได้จัดกิจกรรมพัฒนาทักษะการคิด โดยความรู้และเจตคติที่นักเรียนได้รับเกิดจากการลงมือปฏิบัติโครงการคุณธรรมซึ่งส่งผลให้เกิดพฤติกรรมที่คงทนและส่งผลต่อความยั่งยืน

๑๐. การเผยแพร่ และการได้รับการยอมรับ(รางวัลที่ได้รับ)

โรงเรียนมีการเผยแพร่รูปแบบการบริหารจัดการสร้างคนดี มีทักษะการคิดด้วยกิจกรรมโครงการคุณธรรมด้วยวิธีการที่หลากหลาย อาทิ การจัดทำรายงาน การเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ของโรงเรียน การจัดประชุมสัมมนา/การจัดกิจกรรมร่วมกันของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต ๒ ให้โรงเรียนที่มีความสนใจเข้าศึกษาดูงาน เป็นต้น

ภาคผนวก

กิจกรรม เสริมสร้างวินัย เป็นการจัดกิจกรรมหน้าเสาธง ที่ทุกคนปฏิบัติร่วมกัน โดยมีกิจกรรมเป็นรายวันดังนี้

กิจกรรมประจำวัน	กิจกรรม เสริมสร้างวินัย	สอดคล้องกับคุณลักษณะ
วันจันทร์ – ศุกร์	- เข้าแถว เคารพชาติ - สวดมนต์ กล่าวคำปฏิญาณตน - รายงานการตรวจเขตของสภานักเรียน - กิจกรรมน้องให้พี่ นักเรียนไหว้ครู	ทักษะกระบวนการคิด มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริต อยู่อย่างพอเพียง มีจิตสาธารณะ
วันจันทร์	- ส่งเสริมการใช้ภาษาไทยวันละคำ - ผู้อำนวยการพบนักเรียน	มีวินัย
วันอังคาร	- โครงการคุณธรรม - ครูเวรประจำวัน	อยู่อย่างพอเพียง
วันพุธ	- ภาษาอังกฤษวันละคำ/ภาษาอาเซียน - ครูเวรประจำวัน	ทักษะกระบวนการคิด
วันพฤหัสบดี	- กิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมพุทธศาสนสุภาษิตประจำสัปดาห์ - ครูเวรประจำวัน	ซื่อสัตย์สุจริต
วันศุกร์	- กิจกรรมสภานักเรียนสุจริตร่วมประเมินผลการดำเนินงาน รับทราบผลของการจัดกิจกรรมประจำสัปดาห์ - ครูเวรประจำวัน	ทักษะกระบวนการคิด มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริต อยู่อย่างพอเพียง มีจิตสาธารณะ

กิจกรรมธรรมะยามเช้าหน้าเสาธง

กิจกรรมนั่งสมาธิ

กิจกรรมวิถีพุทธ สวดสัปดาห์

กิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา

กิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา

กิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา

เกียรติบัตรโครงการคุณธรรม “ปณิธานสร้างชาติ ทำความดีเริ่มได้ที่ใจเรา”

เกียรติบัตรครูดีไม่มีอบายมุข

โรงเรียนวัดไม้ฝาด อำเภอสีเกา จังหวัดตรัง
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2